



Notat til Statsrevisorerne om
beretning om handicapindsatsen
på uddannelses- og beskæftigelses-
området

Marts
2012

revision
revision
revision

Opfølgning i sagen om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet (beretning nr. 4/2009)

24. februar 2012

RN A103/12

1. Dette notat følger op på sagen om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet, som jeg indledte med en beretning i januar 2010. Notatet handler om Social- og Integrationsministeriets (tidligere Indenrigs- og Socialministeriet) arbejde med at gennemføre de forpligtelser, der følger af FN's handicapkonvention.

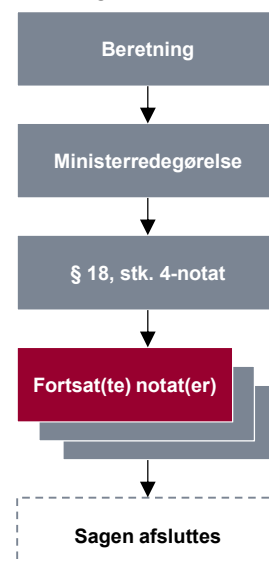
Notatet indeholder følgende konklusion:

Social- og Integrationsministeriet har de seneste år arbejdet med at gennemføre de forpligtelser, der følger af FN's handicapkonvention. For at styrke koordinationen af indsatsen på handicapområdet og for at understøtte prioriteringen og den økonomiske styring af indsatsen står ministeriet desuden i spidsen for udarbejdelsen af en tværministeriel, langsigtet handlingsplan for handicapområdet. Det finder jeg tilfredsstillende, og jeg afslutter derfor med dette notat sagen om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet.

Jeg bygger min konklusion på følgende:

- Social- og Integrationsministeriet har på tilfredsstillende vis taget tiltag for at sikre, at målsætninger og initiativer på handicapområdet koordineres med afsæt i FN's handicapkonvention, herunder gennem arbejdet med en ny langsigtet handlingsplan for handicapområdet.
- Folketinget traf i december 2010 beslutning om at placere opgaven med at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af FN's konvention i Institut for Menneskerettigheder.
- Regeringen afleverede den 24. august 2011 Danmarks første beretning til FN's handicapkomité i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 35, stk. 1, i FN's handicapkonvention.

Sagsforløb for en større undersøgelse



Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Jeg afgav i januar 2010 en beretning om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet. Beretningen viste, at Børne- og Undervisningsministeriet (tidligere Undervisningsministeriet), Uddannelsesministeriet (tidligere Videnskabsministeriet) og Beskæftigelsesministeriet sætter mange initiativer i gang for at kompensere personer med handicap for de barrierer, de møder, når de tager en uddannelse eller skal i beskæftigelse. Beretningen viste også, at ministerierne arbejdede med at sikre, at der tages hensyn til personer med handicap i deres generelle opgavevaretagelse.

Rigsrevisionen fandt dog, at ministerierne burde styrke deres indsats for at få overblik over behovene hos personer med handicap og på baggrund heraf udarbejde mål og handlingsplaner til brug for prioriteringen af deres initiativer. Rigsrevisionen anbefalede, at Social- og Integrationsministeriet benyttede lejligheden i forbindelse med arbejdet med ratificeringen af FN's handicapkonvention til at styrke opmærksomheden om den samlede handicapindsats og herunder overveje, om der skal udarbejdes en samlet handlingsplan for handicapområdet.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at den samlede handicapindsats på statsligt niveau kunne styrkes ved en mere koordineret og prioriteret overvejelse af behov, mål og handlingsplaner, ligesom resultaterne af indsatsen burde overvåges i overensstemmelse med FN's handicapkonvention.

4. Som svar på beretningen afgav ministrene for de ministerier, der indgik i beretningen, hver en ministerredegørelse til Statsrevisorerne i foråret 2010.

Den daværende socialminister oplyste i sin ministerredegørelse, at Danmarks ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap i 2009 fremover ville sætte rammerne for målsætninger og konkrete initiativer på handicapområdet. Endvidere oplyste ministeren, at et tværministerielt embedsmandsudvalg arbejdede på at placere den overvågningsopgave, der fremgår af artikel 33, stk. 2, i konventionen. Endelig oplyste ministeren, at der som følge af konventionens artikel 35, stk. 1, senest i sommeren 2011 skulle afgives en beretning til komitéen for rettigheder for personer med handicap om de foranstaltninger, som Danmark havde truffet for at gennemføre de forpligtelser, der følger af konventionen.

5. På baggrund af ministerredegørelserne afgav jeg i maj 2010 et notat i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, hvori jeg fremlagde mine planer for den videre opfølgning på beretningen. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2009. I notatet lovede jeg, at jeg ville følge udviklingen på følgende punkter:

- socialministerens arbejde med at koordinere målsætningerne og kommende initiativer på handicapområdet med afsæt i FN's handicapkonvention
- arbejdet med at placere den overvågningsopgave, der følger af artikel 33, stk. 2, i FN's handicapkonvention
- regeringens afgivelse af den beretning, der følger af artikel 35, stk. 1, i FN's handicapkonvention.

Dette notat indeholder min opfølgning på de nævnte punkter.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk.

II. Resultatet af opfølgningen på beretningen om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet

6. Jeg gennemgår i det følgende de udestående punkter. Opfølgningen er baseret på møde og korrespondance med Social- og Integrationsministeriet og gennemgang af relevant materiale, der viser sagens udvikling, siden beretningen blev afgivet.

Arbejdet med at koordinere målsætninger og initiativer på handicapområdet

7. Som beskrevet i Rigsrevisionens notat fra maj 2010 betyder ratifikationen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap af 23. august 2009, at konventionen skal udgøre rammen for alle initiativer og prioriteringer på handicapområdet.

Social- og integrationsministeren er udpeget som regeringens handicapkoordinerende minister og har ansvaret for det tværministerielle embedsmandsudvalg om handicapsspørgsmål med repræsentanter fra alle ministerier. Embedsmandsudvalget skal varetage opgaven som koordinerende funktion i centraladministrationen i overensstemmelse med konventionens artikel 33, stk. 1. Det indebærer, at udvalget skal understøtte koordinationen af de initiativer, der tages med afsæt i FN's handicapkonvention på tværs af sektorer og niveauer.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at det tilstræbes, at det tværministerielle embedsmandsudvalg holder møde ca. 3 gange årligt i det samlede udvalg. I 2011 blev der dog kun afholdt ét møde på grund af folketingsvalget, og fordi der skulle nedsættes et nyt udvalg.

På møderne orienterer repræsentanterne fra de forskellige ministerier om ministeriets aktiviteter på handicapområdet, og udvalget drøfter relevante henvendelser fra brugerorganisationer og andre interessenter. Desuden fungerer udvalget mere generelt som forum for faglig videndeling, fx gennem relevante oplæg.

8. I maj 2011 besluttede den daværende regering at igangsætte arbejdet med en ny langsigtet handlingsplan for handicapområdet. Efter regeringsskiftet besluttede den nye social- og integrationsminister i november 2011 at fortsætte arbejdet med handlingsplanen.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at handlingsplanen vil indeholde en handicapstrategi på tværs af sektorer og vil have et 5-10 års sigte. Formålet er at styrke den tværgående koordination af indsatsen på handicapområdet, understøtte prioriteringen mellem indsatser, styrke styringen af de offentlige udgifter på det specialiserede socialområde og synliggøre de mange indsatser, der allerede i dag gennemføres på området.

Arbejdet med handlingsplanen er forankret i en tværministeriel arbejdsgruppe med deltagere fra Social- og Integrationsministeriet (formand), Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Transportministeriet. Arbejdet er indledt med en analyse, der skal afdække centrale tendenser og udfordringer på handicapområdet. Undersøgelsen gennemføres af et eksternt konsulentfirma og inddrager relevante interessenter. Med udgangspunkt i analysens resultater vil arbejdsgruppen udarbejde et forslag til handlingsplan.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at ministeriet forventer at kunne præsentere den færdige handlingsplan for handicapområdet i august 2013.

9. Jeg finder, at Social- og Integrationsministeriet på tilfredsstillende vis har taget tiltag for at sikre, at målsætninger og initiativer på handicapområdet koordineres med afsæt i FN's handicapkonvention, herunder gennem arbejdet med en ny langsigtet handlingsplan for handicapområdet.

Placering af overvågningsopgaven efter FN's handicapkonvention

10. Som det blev beskrevet i Rigsrevisionens notat fra maj 2010, er Danmark ifølge handicapkonventionens artikel 33, stk. 2, forpligtet til at udpege eller etablere en uafhængig funktion med henblik på at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af FN's konvention.

11. Folketinget besluttede i december 2010, at opgaven med at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af handicapkonventionen skulle varetages af Institut for Menneskerettigheder.

Det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at forslaget byggede på en rapport fra et tværministerielt embedsmandsudvalg. I rapporten skitseres flere mulige løsninger på overvågningsopgaven. Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at valget af Institut for Menneskerettigheder i høj grad skyldes, at instituttet er akkrediteret efter FN's Paris-principper. De 15 Paris-principper stiller en række krav til nationale menneskerettighedsinstitutioner om bl.a. mandat, ekspertise og uafhængighed.

I forbindelse med placeringen af overvågningsopgaven blev Center for Ligebehandling af Handicappede nedlagt, og en del af medarbejderne overgik til Institut for Menneskerettigheder.

12. Institut for Menneskerettigheder vil bl.a. varetage opgaven med at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af handicapkonventionen ved at gennemgå lovgivning inden for handicapområdet, rådgive regeringen og Folketinget om at gennemføre konventionens forpligtelser, udarbejde uafhængige rapporter til FN om Danmarks gennemførelse af konventionen og gennemføre undersøgelser om praksis på handicapområdet set i forhold til konventionen. Instituttet har udarbejdet en handlingsplan for arbejdet med handicapmandatet.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at ministeriet har indgået en samarbejdsaftale med Institut for Menneskerettigheder, som betyder, at instituttet og ministeriet er i tæt dialog og løbende udveksler viden om udviklingen på handicapområdet.

13. Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at Det Centrale Handicapråd og Folketingets Ombudsmand indgår i rammen for overvågningen af gennemførelsen af handicapkonventionen sammen med Institut for Menneskerettigheder. Det Centrale Handicapråd fungerer med rådets repræsentanter fra brugerorganisationer mv. som et forum for drøftelse af overordnede problemstillinger, fremtidige udfordringer og perspektiver i forhold til ligebehandlingen af personer med handicap. Ombudsmanden bidrager til overvågningen i kraft af sit arbejde med at følge udviklingen i ligebehandlingen af handicappede i medfør af folketingsbeslutningen B43 fra 1993.

14. Jeg finder det tilfredsstillende, at Folketinget har truffet beslutning om placeringen af opgaven med at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af FN's konvention.

III. Beretning til FN's handicapkomité

15. Som følge af artikel 35, stk. 1, i FN's handicapkonvention skal Danmark hvert 4. år aflevere en beretning til FN's handicapkomité om de foranstaltninger, komitéen har truffet til gennemførelse af forpligtelserne efter konventionen, og om de fremskridt, der er gjort i den henseende. Den første beretning skal afgives senest 2 år efter ratificeringen af konventionen.

Danmark har således den 24. august 2011 afgivet sin første beretning til FN's handicapkomité. Beretningen redegør for de politiske initiativer, der er taget på de forskellige ministerområder i perioden 2009-2011 med henblik på at efterleve opfyldelsen af FN's handicapkonvention.

16. Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at beretningen er udarbejdet af en tværminteriel arbejdsgruppe. Undervejs har ministeriet søgt at inddrage brugerorganisationer og andre interessenter gennem et åbent møde i juni 2011.

Den færdige beretning er godkendt af alle ministerier.

17. På baggrund af beretningen skal Danmark til eksamen hos FN-komitéen. Her vil komitéen komme med anbefalinger til, hvordan handicappolitikken vil kunne ændres i overensstemmelse med intentionerne i handicapkonventionen.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at der i øjeblikket er et efterslæb i gennemlæsningsarbejdet i komitéen, hvilket gør, at Danmarks beretning tidligst forventes at blive behandlet af komitéen i efteråret 2013.

18. Jeg har noteret mig, at regeringen 24. august 2011 afleverede Danmarks første beretning til FN's handicapkomite i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 35, stk. 1, i FN's handicapkonvention.

IV. Næste skridt i sagen

Da ovenstående var de eneste udestående punkter i sagen om handicapindsatsen på uddannelses- og beskæftigelsesområdet, betragter jeg nu sagen som afsluttet.

Henrik Otbo